1925 complete

Vel launuð vinna.

Vér viljum fá 10 Íslendinga í hreinlega innanhúss vinnu. Kaup $25—$50 á viku, í bænum eða í sveitaþorpum. Enga æfingu, en vilja og ástundun að nema rakaraiðn. — Staða ábyrgst og öll áhöld gefins. Skrifið eða talið við Hemphill Barber College, 580 Main St., Winnipeg.

Heimskringla.

Staða fyrir 15 Íslendinga

Vér höfum stöður fyrir nokkra menn, er þeim vilja að fara með og gera við bíla, battery o. s. frv. Viðgangsmesti iðnaður í veröldinni. — Kaup strax. Eftirlingur ókeypis. — Skrifið eða talið við Hemphill Trade Schools, 580 Main, Street, Wininpeg.

The Provincial Library Jan. 26

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

XL. ÁRGANGUR. WINNIPEG, MANITOBA, MIÐVIKUDAGINN, 30. DESEMBER 1925. NÚMER 13

CANADA

Þingið í Ottawa hefir verið kallað saman 7. janúar. En aðalviðhöfnin fer fram daginn eftir. Verður þá landstjóri viðstaddur, eftir að búið er að kjósa forseta neðri deildar. Flytur landstjóri hásætisræðuna. En forsætisráðherra hefir tilkynt, að J. C. Elliott, K. C., muni bera fram svarið við hásætisræðunni, en L. Lacombe styður.

Samkvæmt opinberum stjórnarskýrslum, fyrirliggur nú atkvæðatalning frá öllum kjördæmum sambandsins. Samkvæmt því hafa conservativar fengið 1,467,596 atkvæði; liberalar 1,266,534 atkvæði; bændaflokksmenn 282,599 atkvæði; utanflokkamenn 87,618 atkv.; verkamannaflokkurinn 53,224 atkvæði. Alls voru því greidd 3,157,571 atkvæði.

Samkvæmt opinberum skýrslum fer barnafæðingum fækkandi meðal Canadamanna af brezkum ættum. Í júní 1921 fæddust 13,960 börn í 8 fylkjum (Quebec ekki talið með); í júní 1924 fæddust 13,344 börn á sama svæði, og í júní 1925 aðeins 12,396 börn.

Allir Canadamenn kannast við stafina K. K. K., og vita að þeir eru skammstöfun félagsnafnsins Ku Klux Klan, sem stofnað var í Bandaríkjunum rétt eftir þrælastríðið, og fékk endurnæringu og nýtt líf við síðasta ófrið og eftir hann. Það er félag manna, sem eigi treysta löggjöf né framkvæmdarvaldi lands sins, og taka því hvorttveggja í sinar eigin hendur, sem oftast á næturþeli, sveipaðir hvítum hjúpi og höfuðbúnaði. Nú er samskonar félagsskapur kominn á hér í Canada, og mun borg urum þessa lands enginn sérlegur aufúsugestur.

Samkvæmt stjórnarskýrslum er enn völ á 4,045,760 ekrum af heimilisréttarlandi í Manitoba, eða 25,286 fjórðungar, nægilegt fyrir 20,000 fjölskyldur.

Manitobastjórnin hefir tilkynt að hún ætli sér að veita styrk atvinnulausum mönnum í samráði við bæinn á sama grundvelli og í fyrra. Lengra vill hún ekki ganga. Samkvæmt því vill stjórnin engan styrk veita ógiftum mönnum, né giftum mönnum, sem enga áhangendur hafa. Þó vill stjórn in endurgreiða bænum helming fargjalds heim, eða þangað sem atvinnu er að fá handa atvinnulausum mönnum. Þar að auki vill stjórnin greiða einn þriðja af kostnaðinum við aukaverk opinber, sem stofnað er til í því skyni að létta af atvinnuleysinu, og helming aukinna umsjónarlauna við þau verk.

STJÓRNMALAFRÉTTIR.

FRÁ ÝMSUM LÖNDUM.

Bandaríkin.

ÞINGSETNING.

Oldungaráðið. — Fjórir nýir öldungaráðsmenn sitja 69. löggjafarþing Bandaríkjanna, sem nýlega er komið saman, í stað látinna fyrirrennara. Þeir eru: *George H. William* (rep.), frá Missouri, útnefndur í stað S. P. Spencer (rep.); *Arthur R. Robinson*, frá Indiana (rep.), útnefndur í stað Samuel M. Ralston (dem. Rikisstjórinn í Indiana er republican, og útnefndi því mann úr sinum flokki); *Robert M. LaFollette* yngri, kosinn í stað föður sins. Hann er "uppreisnarmaður" (insurgent) innan republican flokksins, eins og faðir hans. Fjórði maðurinn er *Gerald P. Nye* frá Norður Dakota, útnefndur í stað Edwin P. Ladd. — Ladd var "uppreisnarmaður" eins og LaFollette, og álitið er að Nye muni vera sama sinnis. Er talið víst að flokkurinn muni með bliðu reyna að lokka þessar ótemjur í flokkskvíarnar aftur. Þrir hinir fyrstnefndu hafa þegar unnið þingeiðinn, en Nye ekki, sökum þess að einhverjir agnúar eru á því, hvort útnefning hans sé algerlega lögum samkvæm.

Neðri málstofan. — Þrjár konur eiga sæti í neðri málstofunni: Mrs. Rogers frá Massachusetts; Mrs. Kahn frá California, og Mrs. Norton frá New Jersey.

Forseti (speaker) neðri málstofunnar var kosinn Nicholas Longworth frá Ohio, stóreignamaður; en að þessu mest kunnur fyrir auðæfi sin og að vera tengdasonur Roosevelts forseta. Mæltist útnefning hans af hálfu rep. misjafnlega fyrir, og greiddu hinir nýkomnu "insurgents" í flokknum, atkvæði á móti honum. Annars virðist ekki vera neitt sérstakt, sem hann er ásakaður um, annað en að litið hafi að honum kveðið í þjóðlífinu að þessu.

FJÁRHAGURINN.

Það er siður að um leið og fjárlögin koma fyrir, fylgir þeim boðskapur frá forsetanum, sem gefur yfirlit yfir ástand þjóðarinnar. Að þessu sinni er yfirlit yfir 3 fjárhagsár: 1925 (endaði síðastl. júní); 1926 (yfirstandandi; endar næsta júní), og 1927 (byrjar næsta júlí), en til þess verður fé veitt nú á þinginu.

Fjárhagsárið 1925.

Tekjur námu:	$3,780,148,684
Útgjöld námu	$3,529,643,446

Ágóðinn fór allur til að borga af ríkisskuldinni. Fór hann nær $200,000,000 fram úr áætlun, sökum sparnaðar og auknum tekjum, móts við það sem við var búist.

Fjárhagsárið 1926.

Tekjur nema	$3,880,716,942
Útgjöld nema	$3,618,675,186
Ágóði	$ 262,041,756

Í fyrra var ágóðinn áætlaður $373,743,714. Tekjurnar hafa farið $239,420,000 fram úr áætlun í fyrra, en samt sem áður er ágóðinn rúmum $100,000,000 minni en ætlað var. Þau útgjöld, sem hafa höggvið þetta skarð í ágóðann, eru þessi helzt:

1) $106,000,000 meira í uppbót til hermanna.

2) $91,000,000 í endurgreidda skatta.

3) $23,000,000 fyrir sambandshjálp til vegagerðar í ýmsum ríkjum.

4) $37,100,000 í aukin laun til póstafgreiðslumanna.

5) $8,000,000 fyrir eftirlaunauppbót.

Fjárhagsárið 1927.

Fjárlagafrumvarpið gerir ráð fyrir því að

Tekjur nemi	$3,824,530,203
Útgjöld nemi	$3,494,222,308
Ágóði	$ 330,307,895

Stjórnarfrumvörpin fara fram á þessi útgjöld:

Þingið	$ 16,498,381
Hvita húsið	441,960
Veteran's Bureau	458,965,000
Og önnur Bureau	46,302,899
Landbúnaðarráðuneytið	140,717,758
Verzlunarmálaráðun.	30,402,847
Innanrikisráðuneytið	250,967,602
Dómsmálaráðuneytið	24,367,027
Verkamálaráðuneytið	8,567,305
Flotamálaráðuneytið	322,869,430
Rikisráðuneytið....	16,614,932
Fjármálaráðuneytið....	157,563,713
Hermálaráðuneytið	335,641,525
District of Columbia	35,626,579
Alls	1,845,546,960

Til flugmála er auk þess áætlað alls $42,447,000, og til bannlaga gæzlu $21,940,529.

KOLAVERKFALLIÐ.

Frá New York er simað, að samkvæmt yfirlýsingu frá William Green formanni A. F. L. (American Federation of Labor, þá sé alt útlit fyrir, að harðkolaverkfallinu linni innan 10 daga.

Harðkolanemar og námueigendur eiga samningsfund með sér og byrjaði hann í gærdag. Aðalfulltrúi harðkolanema er Lewis formaður U. M. W. (United Mine Workers), en fulltrúi námueigenda er W. W. Inglis, majór.

FLUG-MÁLAFERLIN.

Mitchell. — Hinn mesti gauragangur hefir staðið undanfarið um flugvarnir Bandaríkjanna og yfirstjóra lofthersins. Mitchell ofursti hefir verið yfirheyrður í sífellu og fjöldi vitna. Mun tæpast hægt að neita því, að yfirheyrslan hafi gengið honum og hans málstað stórum í vil, yfirleitt, og að hún bendi til þess, að meginatriði máls hans séu rétt: að stjórn flugmálanna sé dáðlitil; hún sé í höndum of margra, en eigi að vera sérstök deild fyrir sig, eins og floti og landher; og að hreppapólitík hafi markað hana um of. Fyllilega er þó búist við, að Mitchell ofursti verði gerður herrækur.

Shenandoah-málið þykir og benda til hins sama. Hefir ekkja hins látna skipstjóra, Mrs. Landsdowne, borið það í rétti, að maður sinn hafi verið mótfallinn siðustu för skipsins, er að slysi varð, þar sem hún væri hættuleg, á þessu fellibyljasvæði, en algerlega þýðingarlaus frá sjónarmiði lofthermensku, aðeins gerð til þess að sýna kjósendum hvað þeir hafi fengið fyrir peninga sina; hafa áhrif á þá óbeinlinis til næstu kosninga. Auk þessa bar Mrs. Landsdowne það, að Wilbur flotamálaráðherra hefði sent Foley kaptein til sin, þess erindis, að reyna að hræða hana frá því að bera fram þenna vitnisburð, er hún vissi sannastan. Foley kapteinn átti sæti í dómnefndinni, en var látinn segja af sér eftir vitnisburð Mrs. Landsdowne. Ennfremur hafði sjóliðsforingjafrú ein, háttstandandi, verið send með skjal, samið af flotamálaráðuneytinu, til Mrs. Landsdowne, til staðfestingar. Var í því skjali öll ábyrgð tekin af flotamálaráðuneytinu, og fór svo þvert ofan í vitnisburð Mrs. Landsdowne, að hún neitaði að skrifa undir það.

Bretaveldi.

PARLAMENTIÐ.

Um það leyti sem Locarno-samningarnir voru staðfestir í London, bar Arthur Henderson, fyrverandi innanrikisráðherra, fram þá kröfu í neðri málstofunni, að stjórnin í eitt skifti fyrir öll gerði hreint fyrir sinum dyrum og gæfi áreiðanlega skýrslu um hið illræmda Charteris-mál, að því leyti hvort Þjóðverjar hefðu nokkurntíma "soðið" lík félaga sinna í liksuðusmiðjum meðan á stríðinu stóð, eða hvort þessi saga hefði verið fölsuð, til brezkrar fylgisöflunar, eins og Charteris hershöfðingi hefði nýlega minst á í New York.

Óþægilegt hik kom á alla þingmenn. Svo stóð á að rikiskanzlari Þjóðverja, Dr. Hans Luther, og utanrikismálaráðherra þeirra, Stresemann, voru staddir á áheyrendapöllunum, ásamt glæsilegu föruneyti, brezku og útlendu. Þeir stóðu upp og gengu út. Nokkrum minútum síðar kom utanrikisráðherrann brezki, Sir Austen Chamberlain, inn í þingsalinn, og gaf svofelda yfirlýsingu:

"Kanzlari Þjóðverja hefir gefið mér umboð til þess að lýsa yfir því fyrir hönd þýzku stjórnarinnar, að aldrei hafi verið minsti fótur fyrir sögunni um liksuðuna. Fyrir hönd brezku stjórnarinnar tek eg þessa yfirlýsingu gilda, og treysti því, að þessi falsfrétt verði ekki vakin til lífs aftur."

Húrrahróp kváðu við þessum orðum utanrikisráðherrans, frá þingmönnum.

Almannarómurinn á Englandi hefir haft ærið erfiði undanfarin ár að trúlofa prinsinn af Wales. Stendur ætt Bretakonungs viða rótum um Norðurálfuna, og heimsóknir konungborins fólks til Englands því tíðar. Hefir engin prinsessa stigið svo fæti á England í mörg ár, að ekki hafi almenningur strax viljað gifta hana rikiserfingjanum. Nú er Astríður Sviaprinsessa tilnefnd. Er hún 20 ára að aldri, dóttir Carls konungsbróður, og Sviaprins, "bláa prinsins", sem kallaður var, einhvers tigulegasta og prúðasta tigins manns í Evrópu, og Ingibjargar Danaprinsessu, Friðriksdóttur konungs. Er Astríður prinsessa hin friðasta og gervilegasta kona, og jafn-vel að sér um heimastörf og hannyrðir, sem aðrar iþróttir. Enda ber sænska konungsættin mjög af öðrum konungsættum með andlegt og likamlegt atgervi. Þykir Englendingum því vera þarna vænlegt drotningarefni. En orðrómurinn einber er þetta að svo komnu.

Italía.

Nýlega lét Mussolini lausa úr málamyndar gæzlufangelsi þrjá helztu morðingja Matteotti, jafnaðarmannaforingjans. Eru það þeir Giuseppe Marinelli, fyrv. féhirðir Fascista Cesare Rossi, einna illræmdast morðtól Fascistanna, og Filippe Filippelli. Þessir menn eru látnir lausir samkvæmt tillögum hins opinbera ákæranda, sem kveður, að þá beri að álita saklausa og hvítþvegna.

Það má geta nærri, að Fascistablöðin æptu sigurhróp, svo bergmálar um alla Italíu, yfir þessum "volduga sigri sannleikans", sem þessar "hetjur" hafi unnið.

Málamyndar rannsókn á fram að fara í vor. Eru sex ákærðir, en einn fanst aldrei, og hafa nú ákærðu og kærendur komið sér saman um, að það sé hann, sem morðið framdi. — Efast enginn um að þessir fimm sleppi dýrðlegir úr höndum dómsins.

Ýmsar fréttir.

Afskaplegar rigningar og leysingaveður hafa gengið yfir Mið-Evrópu og valdið liftjóni og eigna. Saone- og Rhone-fljótin á Suður-Frakklandi hafa gert hinn mesta usla, og sömuleiðis Rínarfljót. En samkvæmt fregnum frá Vinarborg hefir þó Dóná gert mest afhroð. Er sagt að 80,000 ekrur séu undir vatnagangi í Ungverjalandi, og hefir hervörður verið settur þar. Og í Transylvaniu í Rúmeniu er talið að meira en 1000 manns séu heimilislausir, og á annað hundrað manns hafi farist flóðganginum.

Inayat Khan er frægur heimspekingur indverskur. Hann er nú staddur í New York, og á fyrir höndum 6 mánaða fyrirlestraferð um Bandarikin, til þess að hjálpa sannleiksleitendum. Undanfarin þrjú ár hefir hann flutt fyrirlestra við háskólana í Róm, Geneva, Berlin og Oslo; og við Sorbonne. —

Dánarfregn.

Rvik 19. nóv.

Benedikt Jónsson frá Reykjahlíð, andaðist í gær á heimili sonar sins, Hallgrims stórkaupmanns Benediktssonar. Hann varð nitiu og þriggja ára gamall og lifði lengst sinna mörgu og merku systkina, sem kend voru við Reykjahlíð. Hann var atgervismaður og orðlagður friðleiksmaður, en varð fyrir því böli, um fertugt, að missa sjónina og fékk enga bót á því ráðna upp frá því.

(Visir.)

Frá Íslandi.

Gunnlaugur Blöndal listmálari hlýt ur mikla sæmd í Paris. — Á hinni árlegu haustsýningu í Paris, var eitt málverk eftir Gunnlaug Blöndal listmálara. Það heitir "Dansmærin frá Montmartre", og hlaut mikið hrós af frönskum blöðum.

Fjörutíu beztu málverkin á þessari sýningu fengu Japanir lánuð til Tokio og verða þau sýnd þar. Sá, sem réði vali myndanna, bað Gunnlaug Blöndal um málverk hans, og kvað hann mega vera fullvissan, að hann gæti framvegis sent málverk á ársýninguna í Tokio, án þess að leggja þau undir dóm sýningarnefndar. Er þetta stórmikil sæmd og má ugglaust ætla, að þetta verði upphaf mikils frama fyrir þenna efnilega landa vorn.

Nýr augnlæknir. — Visir gat þess á dögunum, að Kjartan Ólafsson, augnlæknir, væri nýbyrjaður á lækningastarfsemi sinni. Hefir hann dvalið langvistum erlendis, eftir að hann tók embættispróf hér í læknisfræði við háskólann. Fór hann þá til Englands og gekk þar á tvo fræga enska spitala, St. Bartholomeusspitalann og konunglegu spitalastofnunina í Edinborg (Edinburgh Royal Infirmary). Sótti hann spitala þessa í samfleytt tvö ár, og vann í öllum aðaldeildunum og gekk því næst að lokum undir enskt embættispróf í læknisfræði, bæði í almennri sjúkdómafræði (varð licentiate of the Royal College) og skurðlækningum (varð member of the Royal College of Surgeons). Hlaut hann með prófi þessu rétt til að iðka lækningar í öllu Bretaveldi. 1923 hvarf hann siðan til Vínarborgar og hefir lagt þar stund á augnlækningar í tvö ár. Gekk hann á hinn fræga augnlækningaspitala, Allgemeine Krankenhaus, sem frægur er víða um lönd, enda sækja þangað læknar úr ýmsum löndum, einkum þó Pólverjar, Ungverjar, Grikkir og Amerikumenn. Þar munu og aðrir islenzkir augnlæknar hafa stundað nám. Fyrir milligöngu Jadens baróns hafa islenzkir læknar fengið þar hlunnindi nokkur, en Kjartan augnlæknir vann á spitala þessum daglega í tvö ár, og gerði þar ýmsa skurði við augnasjúkdómum. Dimmer hirðráð, aðalforstöðumaður augnalækningadeildarinnar, er einkum frægur fyrir rannsóknir á augnabotninum. Rannsóknaraðferðum við augnasjúkdóma hefir stórum fleygt fram á síðustu árum, og er nú hægt að "mikroskopera" sjálft augað. Svii einn, prófessor Gulstrand í Uppsölum, hefir fundið upp hinn svo nefnda "Spaltlampe", er notaður er við augnarannsóknir, og lýsir langt aftur í auga. Þessi lampi notar annaðhvort nitraljós eða kolbogaljós. — Mun Kjartan augnlæknir hafa útvegað sér lampa þenna, sem er alldýr, ásamt öðrum nýjustu rannsóknartækjum. Við þenna sama próf. Gulstrand er og kendur augnspegill einn allstór, er sýnir mjög stækkaða mynd af auganu. Þá er og mjög notað til rannsókna nú rauðfritt ljós, einkum ef um sár á auga er að ræða. Rauðu geislarnir í ljósinu eru þá sognir burtu, og sést þá augnbotninn grænn, en blæðingin verður svört á að lita.

Læknisvísindin taka með ári hverju stórum framförum, og er gleðilegt til þess að vita, að ungir Islendingar leggi jafnmikla alúð við nám sitt og Kjartan augnlæknir hefir gert.

---

1. Desember. — Nýr félagsskapur. — Fyrir eitthvað 15 árum var kosin nefnd í Stúdentafélaginu til þess að undirbúa stofnun félags hér í bænum, sem vinna ætti að málhreinsun og málverndun. Sem eðlilegt er, var þessari hreyfingu vel tekið, en nefnd in kæfði þó málið og varð ekkert úr framkvæmdum.

Það er að visu svo, að málfar Islendinga, að minsta kosti á Suðurlandi hefir stórbatnað síðan um aldamót, en nú virðist því heldur að hnigna aftur. Til þess að ganga úr skugga um þetta efni, er nóg að lesa blöð frá 1900, 1912 og 1925. — Jón heitinn Ólafsson vandaði oft um við menn í blöðunum, sérstaklega var það auglýsingamálið, sem hann fann að. Aðfinslur hans höfðu mikil og góð áhrif. Síðan hann féll frá, hefir ekkert verið gert til þess að bæta málið.

Það er mjög vel til fallið, að nota slikan merkisdag, sem 1. desember til þjóðvakningar, svo sem Háskólastúdentar hafa tekið upp. Væri nú ekki gott tækifæri til að nota daginn í dag til þess að stofna Málvarnarfélag Islands? — Stúdentafélagið hefir, sem áður segir, undirbúið málið og vantar ekki annað en herzlumuninn, til þess að koma því í framkvæmd. Verkefnið er nægilegt.

J. G.

—Visir.

Útflutningur í október hefir numið tæpum 11 milj., samkv. skýrslu hagstofunnar. Þar af er saltfiskurinn, verkaður og óverkaður, meira en helmingur, eða nokkuð yfir 5½ milj. og isfiskur tæp ½ miljón; síld tæp 600,000; síldarolía rúml. ¼ miljón, og fiskmjöl nálega 270 þús.; saltkjöt 252 þús., fryst kjöt 143½ þús., kælt kjöt 9½ þús.; saltaðar gærur 538½ þús.; hert skinn 53½ þús.; garnir 36 þús.; ull ¼ miljón; prjónles 10,700, og rjúpur 6,828 kr.

Allur ársútflutningurinn nemur fram til septemberloka 60 milj. og 800 þús. kr. rúmlega. Fiskibirgðir í landinu eru taldar 100 þús. skippund, en ársaflinn fram að 1. október 307 þús. skp.

Dánarfregn. — 6. þ. m. (nóv.) andaðist á Eyrarbakka húsfrú Sesselja Ólafsdóttir, ekkja Ebenesar Guðmundssonar gullsmiðs, 73 ára. Er sagt frá þeim hjónunum í Óðni 1923 og þar myndir af þeim.

Dánarfregn. — 23. þ. m. (nóv.) andaðist á heimili sínu hér í bænum frú Áslaug Þorláksdóttir Blöndahl, kona Sigfúsar Blöndahl konsúls, en dóttir Þorláks O. Johnsen sál. kaupmanns. Hún var fædd 16. april 1885 og giftist Sigfúsi Blöndahl 26. jan. 1922. Hún lá aðeins fáa daga veik. Var vinsæl kona og vel látin.

(Lögrétta.)